

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 33Dz/4/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9624200046
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viola Takáčová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:9624200046.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a sudcov prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. a Mgr. Kristíny Babiakovej, v právnej veci disciplinárne obvineného I. I. T., sudcu L. D.K. D. O., pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. b) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, konajúc o oznámení sudkyne JUDr. Anity Filovej zo dňa 2. mája 2024 o možných dôvodoch jej vylúčenia z disciplinárneho konania vedeného na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 32D/16/2023, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 7. mája 2024, takto

rozhodol:

Sudkyňa disciplinárneho senátu 32D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky JUDr. Anita Filová nie je vylúčená z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 32D/16/2023 podľa § 32 ods. 1 Trestný poriadok v spojení § 4 a § 24 ods. 2 Disciplinárny súdny poriadok.

odôvodnenie:

1. V disciplinárnom konaní zahájenom na návrh Sudcovskej rady L. D. D. O. a predsedu L. D. D. O. z 13. decembra 2023, č. D. XX/XXXX, ktorý návrh bol podľa rozvrhu práce NSS SR na kalendárny rok 2023 elektronickou podateľňou NSS SR pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom pridelený na prejednanie a rozhodnutie do súdneho oddelenia 32D, bola oznámená zaujatosť sudcu predsedníčkou senátu 32D JUDr. Anitou Filovou. V oznámení sudkyňa uviedla, že: „zástupcu Sudcovskej rady L. D. D. O. I. G. G., G. osobne poznám približne od roku 2004, kedy som začala pôsobiť na Okresnom súde Trnava ako vyššia súdna úradníčka, on v danom čase pôsobil na Okresnom súde Trnava ako sudca. Z dôvodu, že sme pracovali na rovnakom okresnom súde, stretávali sme sa na pracovisku, ako aj na rôznych akciách okresného súdu, napríklad na vianočných večierkoch. V čase môjho pôsobenia na okresnom súde by som vzťah k I. G. G., G. zhodnotila ako čisto pracovný, kolegiálny. Je však všeobecne známou skutočnosťou, že I. G. G., G. je manželom I. G. G., G., sudkyne L. D., s ktorou som približne od roku 2011 alebo 2012 v blízkom priateľskom vzťahu. Nie sme len kolegyne, ale aj priateľky v súkromí. Uvedené sa následne prejavuje v tom, že s I. G. G., G. sa stretávame aj v súkromí, sporadicky sa navštevujeme, a boli sme spolu na koncertoch, ale aj iných spoločenských akciách spolu s I. G. G., G.. Rovnako sa stáva, že s I. G. G., G. cestujeme vlakom, keďže obidvaja dochádzame z Trnavy do Bratislavy. Pre uvedené skutočnosti tento vzťah v súčasnosti nehodnotím ako čisto kolegiálny. Vychádzajúc z uvedeného mám za to, že je potrebné vyhodnotiť vyššie uvedené skutočnosti z pohľadu objektívneho hľadiska neustrannosti mojej osoby, práve vo vzťahu k zástupcovi jedného z disciplinárnych navrhovateľov - Sudcovskej rady L. D., konkrétne či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti o mojej nezaujatosti. Za potrebné považujem ešte dodať, že I. G. G., G. nebol členom Sudcovskej rady L. D. v čase, keď sa hlasovalo o podaní predmetného disciplinárneho návrhu. Členom Sudcovskej rady L. D. sa stal až neskôr. Práve preto, že som mala vedomosť o jeho členstve v Sudcovskej rade L. D. a teda nebolo vylúčené, že by Sudcovskú radu L. D. v danom disciplinárnom konaní zastupoval, požiadala som Sudcovskú radu L. D. o oznámenie

ich zástupcu v danom disciplinárnom konaní. Až na základe doručenia výpisu z uznesenia Sudcovskej rady L. D. som sa dozvedela, že týmto zástupcom bude práve I.. G. G., G.. Teda až odo dňa 29. apríla 2024 touto informáciou disponujem. Pred uvedeným dňom som preto nemala dôvod vyššie uvedené skutočnosti oznamovať. V súvislosti s disciplinárnou vecou I.. I. T. (sp. zn. 32D/16/2023) uvádzam, že pomer k prejednávanej veci rovnako tak ani k disciplinárne obvinenému nemám. Záverom uvádzam, že z hľadiska posudzovania subjektívneho hľadiska nestrannosti sa vo vzťahu k zástupcovi Sudcovskej rady L. D. D. O. I.. G. G., G.. osobne necíti byť zaujatá“.

2. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 24 ods. 2 DSP posúdil námietku zaujatosti vznesenú dňa 3. mája 2024 sudkyňou súdneho oddelenia 32D JUDr. Anitou Filovou v disciplinárnej veci prejednávajúcej disciplinárne obvinenie I.. I. T., sudcu L. D.K. D. O. vzhľadom na jej nestrannosť vo vzťahu k zástupcovi disciplinárneho navrhovateľa Sudcovskej rady L. D., k I.. G. G., G..

3. Podľa čl. 48 ods. 1 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

4. Podľa § 4 Disciplinárny súdny poriadok, ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodovaní súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

5. Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, z vykonávania úkonov ... je vylúčený sudca, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer ... k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, ... splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

6. Podľa § 24 ods. 2 Disciplinárny súdny poriadok, o námietke zaujatosti a o oznámení predsedu disciplinárneho senátu, sudcu disciplinárneho senátu alebo prísediacích a o ich zaujatosti rozhoduje trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti do siedmich dní od predloženia veci.

7. Citované zákonné ustanovenia, ktoré majú byť na prejednávanú disciplinárnu vec aplikované, je nutné interpretovať v jeho ústavnoprávnom kontexte z dôvodu, že je garanciou toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca, čo je súčasťou práva na spravodlivý proces tak, ako to je vymedzené v ustanovení čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a v ustanovení čl. 6 ods. 1 Dohody o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

8. Z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorá odkazuje na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že test nestrannosti sudcu sa uskutočňuje v dvoch formách, a to v subjektívnom teste, ktorý je založený na základe osobného presvedčenia sudcu (personal conviction of a particular judge) a objektívnom teste, ktorý sleduje existenciu dostatočných záruk, že je možné z tohto aspektu vylúčiť akúkoľvek legitímnu pochybnosť (guarantee sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect).

9. Nestrannosť a nezaujatosť sudcu je jedným z hlavných predpokladov spravodlivého rozhodovania. Nestrannosť sudcu je predovšetkým subjektívnou psychickou kategóriou vyjadrujúcou vnútorný psychický vzťah sudcu k prejednávanej veci v širšom zmysle (zahrňuje vzťah k predmetu konania, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, atď.), o ktorých je schopný (relatívne presne) vypovedať len sudca sám. Iba takto úzko chápaná kategória nestrannosti sudcu by sa však v praxi iba ťažko uplatnila vzhľadom na obťažnú objektívnu preskúmateľnosť vnútorného rozpoloženia sudcu (m.m. IV. ÚS 124/2010).

10. Pri posudzovaní námietky zaujatosti je treba nestrannosť vnímať aj z hľadiska objektívneho, tzn. skúmať, či skutočne existujú objektívne okolnosti, ktoré vyvolávajú oprávnené pochybnosti o nezaujatosti sudcu v konkrétnom prípade. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. Podľa tzv. teórie zdania nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa taký javiť aj objektívne v očiach účastníkov konania. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (rozsudok ESLP vo veci Delcourt v. Belgicko zo 17.01.1970). V tomto smere i zdanie môže byť dôležité. Mal by byť preto vylúčený každý sudca, u ktorého existuje opodstatnená obava, že nie je celkom nestranný, pretože v stávke je dôveryhodnosť, ktorú musí súdna moc vzbudzovať v demokratickej spoločnosti a hlavne u účastníkov konania (rozsudok ESLP vo veci Christian Piersack v. Belgicko z 01.10.1982, obdobne rozsudok ESLP vo veci Padovani v. Taliansko z 26.02.1993 m.m., tiež napr. nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 38/09). K vylúčeniu sudcu z prerokovania a rozhodovania veci teda môže dôjsť iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k danej veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj

napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne (m.m. I. ÚS 332/08).

11. V prejednávanej veci dospel najvyšší správny súd k záveru, že subjektívny dôvod k vylúčeniu JUDr. Anity Filovej naplnený nebol. Z námietky zaujatosti sudkyne nevyplýva, že by mala subjektívny vzťah k veci a k účastníkom konania v kvalite a intenzite, ktorá by mala viesť k jej vylúčeniu. Subjektívnu zaujatosť nepociťovala až do doručenia sudkyňou vyžiadaného výpisu z uznesenia prijatého na mimoriadnom zasadnutí Sudcovskej rady L. D. D. O. z 23. apríla 2024. Z uznesenia č. 11/2024 vyplýva, že: „Sudcovskú radu L. D. D. O. v súvislosti s disciplinárnym konaním vedeným na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 32D/16/2023 proti sudcovi L. D. D. O., na ústnom pojednávaní, zastupuje člen Sudcovskej rady L. D. D. O. - I.. G. G., G.“ Podľa väčšiny členov sudcovskej rady L. D. K. tak bude určený člen sudcovskej rady na pojednávaní v disciplinárnej veci vedenej pod sp. zn. 32D/16/2023 zástupcom orgánu sudcovskej samosprávy, ktorému je zákonom zverená aktívna legitímácia na podanie disciplinárneho návrhu.

12. Najvyšší správny súd nezistil ani dôvod na vylúčenie sudkyne z hľadiska objektívneho testu. Tvrdený dôvod pre vylúčenie predsedníčky disciplinárneho senátu mal spočívať v tom, že I.. G. G., G.. pozná približne od roku 2004, pracovali niekoľko rokov na spoločnom pracovisku na Okresnom súde Trnava, kde sa stretávali na rôznych akciách súdu. Každý sudca odniekiaľ pochádza, niekde začínal. Každý sudca v priebehu svojej sudcovskej kariéry nadväzuje na svojich pracoviskách, odborných konferenciách a seminároch a pri iných príležitostiach spoločenského života vo vnútri sudcovského stavu štandardné kolegiálne a profesijné vzťahy a len niektoré z nich sa vyvinú vo vzťahy osobné. Okrem tohto sa hĺbka týchto vzťahov časom mení, niektoré z nich sa prehĺbujú, iné - najmä po opustení spoločného pracoviska - vyblednú. Každý sudca profesionálne pri rozhodovaní musí byť schopný tieto štandardné profesijné a kolegiálne vzťahy zastrieť. V tejto súvislosti preto senát konštatuje, že len kolegiálny vzťah medzi dvoma sudcami nemôže byť sám o sebe dôvodom na vylúčenie sudcu z rozhodovania o disciplinárnom previnení druhého z nich.

13. Senát ďalej poukazuje na to, že sudcovská rada (navrhovateľ v disciplinárnom konaní) je kolektívny orgán sudcovskej samosprávy, ktorému bolo zákonom č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zverené rozhodovať o určitých záležitostiach týkajúcich sa súdnictva. Ako stavovský orgán sa podieľa na riadení a správe súdu; sudcovia rozhodujú alebo aspoň spolurozhodujú o otázkach, ktoré sú predmetom ich spoločného záujmu, ktorý je prioritne možné ponímať ako záujem stavovský. V tomto kontexte je potom potrebné uviesť, že I.. G., G.. nie je z formálneho hľadiska zástupcom sudcovskej rady, ale je jej členom a v tejto personálnej kapacite mu bolo dané aj poverenie konať v mene sudcovskej rady pred disciplinárnym súdom (na základe príslušného uznesenia). Navrhovateľmi v disciplinárnom konaní preto nie sú jednotlivci tvoriaci kolektívny orgán, ale kolektívny orgán ako celok. Preto I.. G., G.. sám ako jednotlivec nie je navrhovateľom (ale je „iba“ členom navrhovateľa) a zároveň nie je zástupcom, ale „iba“ osobou konajúcou v mene navrhovateľa na základe príslušného uznesenia. Nie je preto možné - pre účely konania o oznámení JUDr. Filovej - efektívne oddeliť I.. G., G.. od navrhovateľa ako celku a následne úplne autonómne skúmať dôvody pre vylúčenie sudkyne JUDr. Filovej výlučne cez osobou I.. G., G.. a jej vzťah k I.. G., G.. Na druhej strane, najvyšší správny súd vo svojej rozhodovacej činnosti už pripustil (napr. vo veci 33Dz/8/2023), že intenzívny vzťah - blízky priateľský vzťah postavený na dôvere - medzi sudcom a členom kolektívneho orgánu v pozícii disciplinárneho navrhovateľa môže výnimočne aj v takomto prípade zakladať dôvod vylúčenia sudcu z rozhodovania. Najvyšší správny súd z toho dôvodu vyhodnocoval intenzitu vzťahu medzi JUDr. Filovou a I.. G., G.. ako členom sudcovskej rady v pozícii disciplinárneho navrhovateľa.

14. Opísaná intenzita vzťahu medzi sudkyňou a členom sudcovskej rady, ktorý bude na základe prijatého uznesenia na ústnom pojednávaní vystupovať v mene jedného z disciplinárnych navrhovateľov nebola podľa najvyššieho správneho súdu spôsobilá vyvolať pochybnosti v tom smere, že sa rozhodovanie sudkyne nemusí javiť ako nezaujaté či nestranné. Sudkyňa svoj vzťah k I.. G., G.. síce neoznačila za čisto kolegiálny, ale ani za intenzívny či postavený na báze dôvery. Vzťah vyhodnotil najvyšší správny súd ako vzťah odvíjajúci sa od vzťahu medzi ňou a manželkou I.. G.É., G., pričom ich vzájomná interakcia je skôr sporadická a náhodná (cesta vlakom). V tejto súvislosti nie je možné opomenúť ani skoršiu rozhodovaciu prax námietkových senátov v obdobných veciach. Vo veciach sp. zn.: 31Dz/19/2022, 32Dz/19/2022, 32Dz/20/2021, 32Dz/21/2022, napr. námietkové senáty opakovane rozhodli, že sudkyňa disciplinárneho senátu nebola z konania a rozhodovania vo veci vylúčená, a to napriek blízkosti jej vzťahu k osobe vtedajšieho ministra spravodlivosti z dôvodu jeho postavenia len ako reprezentanta úradu alebo orgánu, ktorý je účastníkom konania. Obdobne napríklad aj vo veci sp. zn. 33Dz/11/2022, prípadne sp. zn. 33Dz/1/2023 ako dôvod pre vylúčenie sudcu disciplinárneho senátu nebolo akceptované, že mohol mať blízky vzťah k ministerke spravodlivosti (ako štátny tajomník

ministerstva spravodlivosti), keď vo všetkých uvedených veciach námietkové senáty dospeli k záveru, že fyzická osoba je len reprezentantom verejnej funkcie (funkcia ministra), ku ktorej sa návrhové oprávnenie viaže. I.. G.J., G.. je v súdnej veci tiež reprezentantom verejného orgánu, ktorý má návrhovú právomoc (sudcovská rada) a pri analogickej aplikácii záverov vyplývajúcich z citovaných rozhodnutí, keď nebol preukázaný intenzívny priateľský vzťah sudkyne JUDr. Filovej k členovi kolektívneho orgánu -sudcovskej rady v pozícii navrhovateľa, najvyšší správny súd nevzhladol dôvod na vylúčenie JUDr. Filovej z prejednávania disciplinárnej veci. Navyiac, v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v čase, keď sudcovská rada hlasovala o podaní disciplinárneho návrhu proti disciplinárne obvinenému, I.. G., G.. ešte ani nebol členom uvedeného orgánu, a preto doteraz žiadny postoj k veci ani nevyjadril - a to najmä v podobe hlasovania, či už za alebo proti podaniu disciplinárneho návrhu. Jeho procesné postavenie vo veci má derivatívnu povahu, kedy I.. G., G.. fakticky len implementuje („obhajuje“) skoršie uznesenie sudcovskej rady v súvislosti so samotným disciplinárnym návrhom (ktorý bol podaný bez jeho participácie na ňom) a z tohto hľadiska - v prenesenom zmysle - symbolicky predstavuje ústa sudcovskej rady v rozsahu podaného disciplinárneho návrhu. Sudkyňa JUDr. Filová tak nemôže byť ovplyvnená jej prípadným názorom (kladným či záporným) na úsudok I.. G., G.. na posudzovanú disciplinárnu vec, keďže tento za podanie disciplinárneho návrhu nehlasoval a nevyjadril tak názor na prejednanú disciplinárnu vec (na rozdiel od prípadu posudzovaného vo veci 33Dz/8/2023).

15. Vzhľadom k uvedenému najvyšší správny súd podľa § 4 a § 24 ods. 2 DSP v spojení s § 31 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol tak, že členka disciplinárneho senátu 32D najvyššieho správneho súdu JUDr. Anita Filová, nie je vylúčená z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 32D/16/2023.

16. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 24 ods. 2 Disciplinárny súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.